

Podatki o publikaciji

Izdaja: Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije,
Cesta Žalskega tabora 2, 3310 Žalec

Urednik: Magda Rak Cizej

E-pošta uredništva: magda.rak-cizej@ihps.si

ISSN 2536-2062

Letnik 39, št. 17

13. oktober 2022

Usmeritev Priglasitev pridelka hmelja letnika 2022 (J. Livk)

V skladu s 150. členom Zakona o kmetijstvu vas obveščamo, da je zadnji rok za priglasitev pridelka hmelja letnika 2022 **do 30. oktobra 2022**. Hmeljarji morate do tega datuma priglasiti na IHPS - organizaciji pooblaščen za kontrolo in certificiranje pridelka hmelja, vse svoje količine pridelka hmelja letnika 2022. V primeru, da ste svoj pridelek hmelja že certificirali na enem izmed centrov za certificiranje pridelka hmelja, ste s tem že izpolnili zahtevo po priglasitvi pridelka hmelja in vam ni potrebno nič več dodatno priglasiti svojega pridelka hmelja. V primeru dodatnih informacij lahko pokličete na tel. številko (03)71 21 642 ali (041) 647 404 – Joško Livk.

Sredstva za varstvo rastlin za prihodnjo sezono (M. Rak Cizej)

Kljub temu, da smo letošnjo sezono komaj zaključili, smo že z mislimi pri nov. V tem obdobju je veliko planiranja vsaj kar se tiče nakupa repromateriala, med katere sodijo tudi sredstva za varstvo rastlin. Želeli bi si priskrbeti zaloge, zato morda nekaj in opozoril glede nekaterih sredstev. Trenutno celoten seznam sredstev za varstvo rastlin za prihodnje leto še ni dokončen, ker še ni znanih vseh zadev, v splošnem pa ne pričakujemo večjih odstopanj od letošnjega seznama.

Za Fonganil Gold (a.s. metalaksil), ki mu poteče registracija 31. 5. 2023, bo mogoče uporabiti in kupiti še v naslednjem letu, po vseh pravilih bi ga smeli uporabiti še v letu 2024, za kar bomo še enkrat dodatno preverili. V naslednjem letu fungicida Delan 700 WG ne bo več mogoče uporabiti, ker smo zanj letos imeli izredno dovoljenje. V postopku je podaljšanje registracije za bakrove pripravke kot za a.s. azoksistrobin. Za naslednje leto ne pričakujemo kakšnih omejitev glede omenjenih a.s.

Za hmeljevo pepelovko vas ponovno opozarjamo, da se Systhane 20 EW ne bo smel uporabljati, letos ste ga smeli uporabiti zadnjič.

Za a.s. lambda-cihalotrin (Karate Zeon 5 CS) se še vedno čaka odločitev države poročevalke. Osnutek bo morda znan že letos ali tokom zime, nato sledijo še pripombe, tako da končna odločitev glede prihodnosti uporabe omenjene aktivne snovi sledi konec naslednjega leta. V praksi to pomeni, da bomo verjetno omenjeno a.s. še lahko uporabljali v letu 2023, vendar z gotovostjo tega ta trenutek ne moremo trditi.

Pri akaricidih je stanje nespremenjeno, akaricida Kanemite ne smete uporabljati, če hmelj pridelujete za kitajski trg. Upamo, da se bo zadeva uredila in te prepovedi ne bo, za kar vas bomo nemudoma obvestili.

Za insekticid Exirel (a.s. ciantraniliprol) še vedno ni znanih izvoznih toleranc za Ameriko, zato je njegova uporaba omejena na hmelju, ki ga pridelujete za evropsko tržišče. Pričakujemo, da bo v kratkem znana količina ostankov za ciantraniliprol tudi za ameriški trg.

Herbicid Stomp aqua (a.s. pendimetalin) bo v naslednjem letu še dovoljeno uporabiti v ukoreniščih in prvoletnih nasadih hmelja, katere ne boste obirali.

Naročila za certificiran sadilni material hmelja – certificirane sadike (M. Oset Luskar)

Ena izmed dejavnosti IHPS, ki je vzdrževalec slovenskih sort hmelja in dobavitelj certificiranih sadik hmelja, je pridelava certificiranega sadilnega materiala hmelja – certificiranih sadik. Tako sprejemamo naročila za sadike hmelja za sezono razmnoževanja sadik v letu 2023 (sajenje pomlad 2024).

Vezano na sortno strukturo v slovenskih hmeljiščih in glede na to, da nimamo oziroma ne prejmemo relevantnih informacij o sortni politiki s strani akterjev v panogi, je IHPS določil, da za obseg baze osnovnih matični rastlin, ki so namenjene razmnoževanju, izhajamo iz deleža posameznih sort hmelja v sortni strukturi v slovenskih hmeljiščih. To pomeni, da za sorte, ki so zastopane v večjem deležu – najmanj 10 % in več v pridelavi, ohranjamo bazo matičnih rastlin za zagotovitev sadilnega materiala - sadik za 8- do 10-odstotno raven letne obnove. To so sorte **Aurora, Celeia, Bobek, Savinjski golding, Syrian Wolf** in **Styrian Gold**.

Za druge sorte v pridelavi **Styrian Eureka, Dana, Cerera, Styrian Cardinal, Styrian Eagle, Styrian Kolibri, Styrian Dragon** in **Styrian Fox**, za katere se v zadnjih dveh letih ne izkazuje večji interes, pa imamo omejeno število matičnih rastlin, in sicer v obsegu, ki zagotavlja število sadik za približno 1 ha na letni ravni. Dobavo večjega obsega sadik teh sort je možno načrtovati v roku 2 let po naročilu.

Pridelava certificiranih sadik hmelja temelji na osnovi predhodnih naročil, tako sistem za naročanja sadik hmelja na IHPS ostaja nespremenjen. To pomeni, da je potrebno oddati izpolnjen obrazec z vsemi potrebnimi podatki. Ustrezno izpolnjen in podpisan obrazec je osnova za izdajo avansnega računa za potrditev naročila v višini 50 %. V primeru zapolnitve kapacitet že vrsto let velja, da ima datumsko prej oddano naročilo prednost.

Na IHPS bomo s fitosanitarnimi in drugimi tehnološkimi ukrepi ter drugimi aktivnostmi, ki so zahtevane glede na zakonodajo, kot so testiranje matičnih rastlin pred razmnoževanjem in tudi vsa dodatna laboratorijska preverjanja na škodljive organizme, še naprej zagotavljali certificiran sadilni material za panogo hmeljarstva.

Kakšna je prednost certificiranih sadik? S certificiranimi sadikami dosežemo:

- do 20 % višji pridelki in višje vsebnosti alfa-kislin,
- so brez škodljivih virusov, viroidov in talnih gliv,
- imajo višjo toleranco na ekstremne vremenske pogoje,
- so sortno pristne in
- imajo certifikat kakovosti.

V pričakovanju postopne oživitve hmeljskega trga (M. Pavlovič)

Spomnimo se tržnih razmer v preteklem letu 2021. Kljub presežni ponudbi hmelja, so se površine hmeljišč po vsem svetu v letu 2021 spet povečale. S širitvijo za okoli 1.000 hektarjev so dosegle površine 63.486 ha (+1,6 % v primerjavi s prejšnjim letom). Največ so k povečanju površin spet prispevali hmeljarji v ZDA (z že več kot 0,4 deležem svetovnega pridelka), ki so v 10-letnem obdobju svoje površine celo več kot podvojili. Z 12.054 ha v letu 2011 na 24.634 ha v letu 2021. Lansko leto beležimo 130.000 ton skupnega pridelanega hmelja in rekordnih 14.000 ton grenčic (alfa-kislin) oz. še za 8.000 ton več hmelja in za 1.300 ton več grenčic, kot v bogatem letu 2020. Po drugi strani pa komaj nekaj odstotno okrevanje proizvodnje piva trenutno še ni zadostno za s strani hmeljarjev pričakovano raven povpraševanja po hmelju.

Da ni povpraševanja po hmelju, kot smo ga bili vajeni v času od 2013 do 2020 botrujejo predvsem nadpovprečno visoki pridelki hmelja iz preteklih let in s tem precejšnje zaloge hmelja in hmeljskih produktov pri trgovcih in pivovarjih. Tako že več kot dve leti ni zaznati signalov vidnejših nakupov ali sklepanja ugodnih pogodb za odkup hmelja - že od spomladi 2020.

V letu 2022 beležimo »plandemično« v vseh državah izrazite podražitve materiala, storitev in energije – tudi za potrebe kmetijstva. Skoki cen rudninskih gnojil, sredstev za varstvo rastlin, naftnih derivatov in različnih storitev se nadaljujejo skozi celotno sezono pridelave, kar predstavlja pritisk na inflacijska gibanja in ekonomiko pridelave. Neugodne posledice spreminjajočih se gospodarskih razmer bodo močno vplivale tudi na ekonomiko in posledično izvozno konkurenčnost hmeljarstva v Sloveniji.

Vseeno pa lahko v tednih po obiranju hmelja zaznamo nekaj signalov optimizma. V kongresnem poročilu predstavnikov hmeljarjev in nemških trgovcev s hmeljem v Pragi že opažamo sicer komaj zaznaven, pa vendar (po 10 letih) pomemben obrat trenda rasti svetovnih površin hmeljišč. Poletna ocena navaja svetovne površine v obsegu 62.531 ha, oz. pri državah članicah IHGC 61.575 ha. Izvirna tržna poročila IHGC so na ogled na [spletni povezavi](http://www.hmelj-giz.si/ihgc/act.htm) (<http://www.hmelj-giz.si/ihgc/act.htm>), kjer imajo letošnji kongresni dokumenti kodo 2022-07-28.

Poletne ocene trgovcev sicer opozarjajo na potrebo po nadaljnji krčitvi svetovnih površin s hmeljem (še za 3.000 ha), s čimer bi se lahko približali tržnemu ravnotežju. Po drugi strani pa ocene po obiranju hmelja nakazujejo pri nekaterih sortah skromnejšo letino od pričakovane. S tem pa tudi možno sprostitev prostega trga. Okoli 90 % pridelka je namreč vezanega na pogodbeno prodajo, ki pa je nekateri hmeljarji po svetu v letošnjem letu ne bodo mogli v celoti izpolniti. Trgovci bodo manjkajoče pogodbene količine iskali na prostem trgu. Za prosti trg hmelja pa je značilno, da oživi zelo neopazno (!). Poletno oceno z 58. kongresa IHGC v Pragi ter špekulacije po obiranju bo zagotovo dopolnila novembrska video-konferenčna tržna ocena sestanka Ekonomske komisije Svetovne hmeljarske organizacije IHGC.

Pilotni projekt: Napoved kapljičnega namakanja v hmeljarstvu (B. Naglič, I. Friškovec)

Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije je vodilni partner pilotnega projekta z naslovom *Napoved kapljičnega namakanja v hmeljarstvu*. Projekt se zaključuje konec letošnjega leta, financira pa ga Evropska komisija, Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja in Program razvoja podeželja 2014–2020.

V okviru projekta smo na ravni demonstracijskih kmetij vzpostavili sistem napovedovanja namakanja hmelja, ki je podrobneje predstavljen v Hmeljarskih informacij številka 10(2022), ki so dostopne na [spletni povezavi IHPS](http://www.ihps.si/obvestila_category/hmeljarske-informacije/) (http://www.ihps.si/obvestila_category/hmeljarske-informacije/).

Tudi partnerji v projektu - Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije - KGZ Celje ter tri kmetijstva gospodarstva (Rančigaj Anton, Damjan Omladič ter Vranjek Vinko) so v skladu z zastavljenimi projektnimi cilji v zadnjih 12 mesecih projekta razširjali rezultate ter izvajali namakanje v skladu s podanimi priporočili.

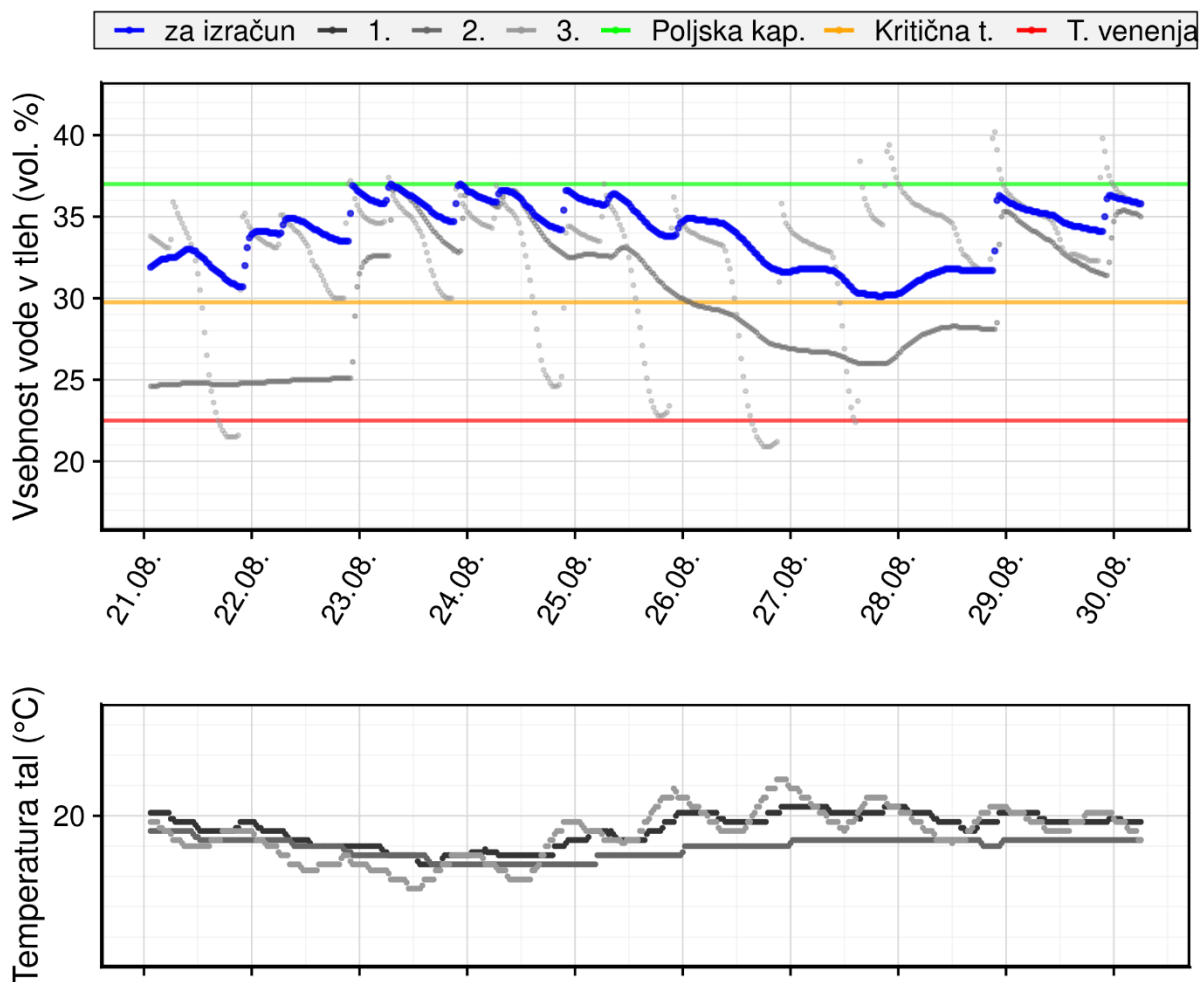
Napoved namakanja se je v letošnji zelo sušni pridelovalni sezoni izkazala kot odlično orodje za strokovno pravilno izvajanje namakanja hmelja. Takšno izvajanje namakanja je vplivalo na zmanjšanje količine vode, ki se porabi za namakanje, saj kmetje običajno namakajo preveč, z optimalnim namakanjem pa je poraba vode manjša, ob tem pa pridelek ostane optimalen. Vzpostavljena napoved namakanja je prispevala tudi k preprečevanju sušnega stresa, saj kmetje v praksi večkrat začnejo namakati prepozno, kar je bilo z napovedjo namakanja preprečeno. Zaradi optimalnega namakanja je bilo manjše tudi izpiranje hranil iz tal. Takšno izvajanje namakanja je tako v največji možni meri pozitivno vplivalo na količino in kakovost pridelka in manjše stroške pridelave hmelja (manjša poraba gnojil in vode).

Eden od najpomembnejših rezultatov projekta je, da smo pridobili odlične informacije o tem, kako se voda, ki je dodana s kapljičnim namakanjem, razporeja po talnem profilu, kjer se nahajajo korenine hmelja. **Rezultati so pokazali, da je ključno, da se prične hmelj namakati dovolj zgodaj (že takoj po**

dežju), ko so tla še mokra. V nasprotnem primeru je namreč skoraj nemogoče doseči omočenost tal do zelene globine.

Slika 1 prikazuje optimalno gibanje vode v tleh v obdobju desetih dni, ki je posledica doslednega upoštevanja napovedi namakanja.

Vabimo vas na demonstracijo pridobljenega znanja v okviru poskusa, ki bo potekala na kmetijskem gospodarstvu Rančigaj Anton (Gomilsko). O datumu in uri boste obveščeni naknadno.

Slika 1: Gibanje vsebnosti vode v tleh

Poskus s kompostiranjem (A. Karničnik, B. Čeh)

Smernice za ravnanje s hmeljevino in njeno predelavo v kompost na kmetijskem gospodarstvu, ki se ukvarja s hmeljarstvom ste vsi hmeljarji dobili v tiskani obliki po pošti, so pa tudi javno objavljene na [spletni strani IHPS](https://www.life-biothop.eu/wp-content/uploads/2022/08/Smernice_hmeljevina-AVGUST-2022_FINAL-VERZIJA-1.pdf) (https://www.life-biothop.eu/wp-content/uploads/2022/08/Smernice_hmeljevina-AVGUST-2022_FINAL-VERZIJA-1.pdf) in si jih lahko natisnete oziroma preberete kadarkoli.

Na IHPS smo v skladu s temi smernicami uredili zemljišče za izvajanje kompostiranja, kot dobro prakso, kako preurediti neprimerno zemljišče. Če vas zanima kako, bomo veseli vaše obiska in vam le-to pokazali.

Tudi letos, tretje leto zapored, v okviru LIFE projekta kompostiramo hmeljevino, prepleteno z BioTHOP vrstico, ki se pri pravilno izvajanjem kompostiranju razgradi na vodo, ogljikov dioksid in

Hmeljarske informacije

organsko maso. Postavljena imamo dva kompostna kupa – enega na IHPS, enega pri hmeljarju, ki ima že odlično prakso z izvajanem tega postopka. V kratkem bo tudi tehnološki sestanek, v okviru katerega si boste enega od teh kompostnih kupov tudi ogledali. Lahko pa si že sedaj ogledate [video](https://www.facebook.com/LIFEBioTHOP/videos/5207898509319264) (https://www.facebook.com/LIFEBioTHOP/videos/5207898509319264), kako lepo se je že razgradila vrstica in razpadla organska masa v enem mesecu trajanja tega postopka, ki smo ga posneli pri enem od merjenj temperature v kupu.

V tem [videu](https://www.facebook.com/watch/?v=604887564697276) (https://www.facebook.com/watch/?v=604887564697276) si lahko ogledate enega izmed letošnjih obračanj kompostnega kupa. Gre za kompostni kup po enem mesecu kompostiranja. Kup obrnemo/premešamo vsakič, ko se temperatura dvigne nad 60°C. Po približno dveh mesecih od postavitve, ko se bo kup nehal segrevati, ga bomo pokrili s polprepustno membrano do spomladi, ko ga bomo razvozili na kmetijske površine. Celoten postopek obračanja oziroma mešanja kupa pa si lahko ogledate v [videu](https://www.youtube.com/watch?v=bVyju1pymsc) (https://www.youtube.com/watch?v=bVyju1pymsc).

Posneli smo tudi [video](https://www.youtube.com/watch?v=yza7RpjuJNk) (https://www.youtube.com/watch?v=yza7RpjuJNk) o postopku čiščenja nožev na obiralnem stroju. Kakor pri polipropilenski vrstici jih moramo tudi pri BioTHOP redno pregledovati (na vsake 3 do 4 ure) in po potrebi vsakič očistiti.

Partner Tridas s Češke je posnel [video](https://www.youtube.com/watch?v=RPyLXKeCyIQ) (https://www.youtube.com/watch?v=RPyLXKeCyIQ), kako iz vlaken hmeljevine nastane biorazgradljiva in kompostabilna embalaža za steklenice.

Kako pa kompostira hmeljevino ekološki pridelovalec hmelja iz Belgije, za katerega ste se ponovno zanimali, pa najdete v [videu](https://www.youtube.com/watch?v=RPyLXKeCyIQ) (https://www.youtube.com/watch?v=RPyLXKeCyIQ).

Zasnovali smo tudi lončni gnojilni poskus, s katerim želimo prikazati, kako deluje zrel kompost iz hmeljevine na rast in razvoj rastlin (kitajsko zelje) v primerjavi s sveže navoženo hmeljevino. Več izveste, ko rastlinice še zrastejo; spremljajte dogajanje na [YT kanalu BioTHOP](https://www.youtube.com/channel/UCieqG_3SWUeZ6BLgelBP1Mw/videos) (https://www.youtube.com/channel/UCieqG_3SWUeZ6BLgelBP1Mw/videos) in na [Facebook strani BioTHOP](https://www.facebook.com/LIFEBioTHOP/) (https://www.facebook.com/LIFEBioTHOP/).

Z decembrom 2022 se projekt LIFE BioTHOP zaključuje, še pred tem pa bomo organizirali zaključno konferenco (15. 11. 2022 z začetkom ob 9. uri). Le-ta bo potekala v angleškem jeziku, je pa za vse udeležence brezplačna. Informacije glede udeležbe najdete na [povezavi projekta](https://www.life-biothop.eu/sl/event/zakljucna-konferenca-life-biothop-final-conference-life-biothop/) (https://www.life-biothop.eu/sl/event/zakljucna-konferenca-life-biothop-final-conference-life-biothop/). Registracija ni potrebna, le pravočasno se povežite preko povezave Zoom – kliknete na navedeno povezavo. Vam bomo pa vabilo poslali en teden pred dogodkom še posebej po elektronski pošti. Vabljeni!

Slika 2: Obvestilo o zaključni konferenci projekta LIFE BioTHOP, ki bo 15. novembra 2022

Spoštovani!

Vabimo Vas na srečanje ob **70-letnici Inštituta za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije**, ki bo v petek, 21. oktobra 2022, s pričetkom ob 10. uri v Domu II. slovenskega tabora, Aškerčeva ulica 9a, Žalec.

Z veseljem Vas pričakujemo!
Bojan Cizej, direktor